

har været den haardeste Byrde for Landbruget i disse Tider. Det var ganske naturligt og velbegrundet, naar det mindste Landbrug fremsatte disse Fordringer, og de blev støttet af vort Parti i fuldeste Maal.

Hvad er det da, man mener at kunne behjælpes af vort Parti? Maaske dette, at vi modsatte os, at Landbruget alene skulde bære Udgifterne ved at skaffe hele Befolkningen billige Levnedsmidler, at denne Byrde særlig skulde kastes over paa Landbruget, saaledes som der var en Tendens til i Krigens første Aar, og at vi derimod har krævet, at Byrden skulde bæres af hele Samfundet ved en Beskatning, som særlig kom til at hvile paa dem, der havde tjent ved Krigen, og i det hele paa de bedrestillede i Samfundet. Det er rigtigt, at vi har stillet et saadant Krav, og det er rigtigt, at vi har gennemført det. Det er ogsaa rigtigt, at ikke alle sluttede sig dertil; men det var et Krav, der ikke særlig var til Gavn for Landbruget af en vis Størrelse, men i lige Grad til Gavn for og en Retfærdighedshandling overfor det større, det mindre og det mindste Landbrug. Endvidere dette, at vi har hævdet, at Priserne skulde være lønnende, hvorved vi altid har forstaaet, at Priserne skulde være saadanne, at der levnedes en rimelig Fortjeneste. Og hvorfor? For at Produktionen kunde oprettholdes, for at man ikke skulde skræmme Produktionen bort fra de Varer, som det er af største Betydning for Samfundet at faa produceret. Atter her er det kun et ganske rimeligt Krav, der er stillet, og et Krav, som efterhaanden ogsaa uimodstaaeligt har trængt sig frem og fundet alle Partiers Tilslutning, ja, en Del af de Pristforhøjelser, som bl. a. er foraarsagede ved den overordentlig store Forøgelse af Produktionsomkostningerne, er jo fremkommet paa Initiativ af Regeringen. Atter her er det en Samfundsbetragtning, vi har gjort gældende, og ikke en Betragtning for at tjene en enkelt Stand eller Landbrug af en vis Størrelse. Det vilde ogsaa være højst besynderligt, om vort Parti skulde have gjort sig til Talsmand for en saa egenlystig Politik. Vort Parti har haft Regeringsmagten i en ikke ganske lille Aarrække, og man vil forgæves søge at paavise, at der over den Lovgivning, som er gennemført under Venstre-Regeringernes Førerskab, har været et agrarisk, end sige et storagrarisk Præg. Skulde man karakterisere denne Lovgivning, maa man nu, da man kan se den paa Afstand, sige, at

dens fremherskende Træk er den lange Række sociale Love, som har hjulpet de besiddelsesløse og selvfølgelig lagt Byrden ved Ydelsen af denne Hjælp over paa de besiddende. Et særlig agrarisk Præg vil man forgæves søge i denne Lovgivningsperiode. Jeg tror derfor, jeg med fuldstændig Ret kan afvise de Beskyldninger, det ærede Medlem i saa Henseende har rettet mod mit Parti.

Det næste Punkt, jeg ønsker at gøre en Bemærkning om, er det politiske Udvalg, som jeg paa denne Forhandlings første Dag tillod mig at foreslaa nedsat. Denne Sag drøftes endnu mellem Partierne, og et Resultat kan først ventes efter Novemberferien; jeg skal derfor ikke komme ind paa de Enkeltheder, som endnu er Genstand for Forhandling. Jeg finder kun Anledning til at sige, at naar jeg foreslog, at dette Udvalg skulde sammensættes som et almindeligt Fællesudvalg, var det mindst af alt min Tanke dermed at ville gøre noget Brud paa det parlamentariske Princip; det faldt mig selvfølgelig aldeles ikke ind, da jeg alle Dage har været og den Dag i Dag er en ubetinget Tilhænger af dette Princip. Men Udvalget skulde jo ikke paa noget Punkt have besluttende Myndighed, og derfor vilde Styrkeforholdet mellem Partierne ikke have nogen som helst Betydning i saa Henseende; hvem der havde Flertallet eller Mindretallet vilde aldrig kunne gøres gældende ved nogen Beslutning, der i mindste Maade kunde bryde det parlamentariske Princip. Netop fordi jeg ser saaledes paa Sagen, har dette Punkt ikke kunnet være afgørende for mig og mit Parti, og vi har derfor meget vel kunnet slutte os til den Tanke, at Partierne skulde være repræsenterede ved et lige stort Antal uden Hensyn til deres Størrelse paa Rigsdagen. Paa et andet Punkt har det været vanskeligere for os at fravige den Plan, jeg udviklede her paa Forhandlingens første Dag, nemlig det Punkt, at Udvalget skulde have en forfatningsmæssig Stilling, idet det skulde nedsættes ved en Rigsdagsbeslutning og have en vis Myndighed, som var givet det af Rigsdagen. Dette har man fra anden Side ikke ønsket, og det beklager jeg i meget høj Grad, idet den Gavn, der skulde flyde af at have en saadan Institution, betydeligt vil forringes ved, at det kun kommer til at hvile paa en Aftale mellem Partierne, selv om det bliver en offentlig Aftale, og ikke paa en af Rigsdagen vedtagen Beslutning. Jeg beklager, som sagt, dette i høj